

FRYSK op SKOALLE

BERNERJOCHT

...däär gaat
BoargerAksjegroep
'Sis Tsiis' de straat
voor op !!

Goed onderwijs in de Friese moedertaal is een kinderrecht dat o.a. vastgelegd is in het *Kaderverdrag voor de bescherming van Nationale Minderheden* en het *Europees Handvest voor Regionale of Minderheidstalen*. Tot op heden is er voor het Nederlandse beleid op dat gebied nog geen voldoende uitgedeeld door het *Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages*.

85% van alle Friese kinderen is nog steeds analfabeet in hun moedertaal als ze de school verlaten, terwijl Fries al 38 jaar als een verplicht vak in de wet is opgenomen. Daardoor 'leert' men op school ook dat er twee soorten kinderen zijn: zij die **wel** leren lezen en schrijven in hun moedertaal en kinderen van wie de moedertaal daarvoor niet goed genoeg geacht wordt. Wij vinden dat Friestalige kinderen **gelijkwaardig** zijn aan Nederlandstalige kinderen en daarom ook in de *praktijk gelijkberechtigd* behoren te zijn. Dat geldt eveneens voor het onderwijs in de *geschiedenis van de Friezen* (vgl. art. 8, 1, g van it Europees Handvest), dat zou moeten worden vastgelegd in wettelijk vastgestelde kerndoelen. Hetzelfde recht op onderwijs in *eigen taal* en *geschiedenis* hoort ook te gelden voor leerlingen die onder de *Wet op de Expertisecentra* vallen. Dat stagneert eveneens al enkele decennia.

Het zogenaamde 'Taalplan' van de provincie Fryslân staat scholen nog 12 jaar (!) uitstel toe om te voldoen aan de kerndoelen voor het Fries, zodat er dus een **halve eeuw** verloren gaat voordat de wet 'echt' wordt uitgevoerd. Dat vinden wij veel te lang en zeer beschamend. De kinderen die **nú** naar school gaan, hebben **nú** evengoed hun rechten. Zo'n tijdperk is bovendien een totaal verkeerd signaal naar degenen die er al 40 jaar in slagen om de implementatie van de internationale en landelijke wet- en regelgeving te traineren. Het tast de geloofwaardigheid van de wetgever ernstig aan en dat moet stoppen.

Goed ûnderwiis yn de Fryske memmetaal is in bernerjocht lykas fêstlein yn it *Ramtferdrach foar de beskerming fan Nasjonale Minderheden* en it *Europeesk Hânfêst foar Regionale of Minderheidstalen*. Der hat oant no ta noch net in rapport fan it *Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages* west dat it Nederlânske belied op dat mêd in 'foldwaande' joech.

85% fan de Fryske bern komt noch altiten as analfabeet yn harren memmetaal fan skoalle, wylst it Frysk al 38 jier as ferplichte fak yn de wet opnommen is. En sadwaande 'leart' men op skoalle ek dat der twa soarten bern binne: dejingen dy't **wol** lêzen en skriuwen yn harren memmetaal leare en dejingen waans memmetaal dêr te min foar achte wurdt. Wy binne fan betinken dat Frysktalige bern **lykweardich** binne oan Hollânsktalige bern en dat Frysk en Hollânsk dêrom yn de *praktyk* ek **lykberjochtige** hearre te wêzen. Dat jildt likegoed foar it ûnderwiis yn de *skiednis fan de Friezen* (ferl. kêst 8, 1, g fan it Europeesk Hânfêst), dat syn delslach krije moatte soe yn wetlik fêststelde keardoelen. Itselde rjocht op ûnderwiis yn *eigen taal* en *eigen skiednis* heart lyksa te jilden foar de learlingen dy't ûnder de *Wet op de Ekspertizesintra* (WEC) falle. Dat stagnearret ek al inkelde desennia.

It saneamde 'Taalplan' fan de provinsje Fryslân hâldt yn dat it noch 12 jier (!) duorje mei foardat alle skoallen oan de keardoelen foar Frysk foldogge, sadat der dus aanst **in heale iuw** ferlern gien is ear't de wet 'echt' útfierd wurdt. Dat achtsje wy fierstente lang en tige beskamsom. De bern dy't **nó** op skoalle sitte, hawwe **nó** likegoed har rjochten. Sa'n tiidrek is boppedat in folslein ferkeard sinjaal oan dejingen dy't it hast al 40 jier slagge is en trênearje de ymplementaasje fan de ynternasjonale en lanlike wet- en regeljouwing. It taast de betrouberens fan de wetjouwer slim oan en dat moat ophâlde.

Kijk voor meer informatie op: www.sistsiis.frl

of voor vragen: sistsiis@hotmail.com

Ons steunen kan ook: NL 12 ABNA 0822 4870 12 Stifting Fryske Taal.